

Izhaja štirinajstdnevno. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Turjaški trg 2/II. — Naročnina znaša mesečno 4 Din. Za Italijo mesečno L 1.50. Posamezna številka stane Din 2 —

Boj socialpatriotizmu na vsej črti!

Socialpatrioti vedno bolj propadajo v internacionalnem delavskem gibanju na strokovnem in političnem polju. Delavstvo po vseh deželah uvideva, da bi ga socialpatrioti privedli v popolno propast, če bi se jim še dalje pustilo voditi. Besedo — voditi — stavimo v narekovaje, ker socialpatrioti sploh niso sposobni voditi proletariata, ampak so sposobni le, da ga zavajajo, zapeljujejo v korist kapitalistov in v škodo celokupnemu delavskemu razredu. V Nemčiji, kjer je bila socialna demokracija najtrdneje usidrana med delavstvom, proletariata trumoma zapušča socialpatriote vsled njihove vedno očitnejše izdajalske politike. S tem se ruši zadnja socialdemokratska trdnjava in vzporedno s tem se veča, jači in oživlja revolucionarni boj proletariata proti ofenzivi kapitala, proti reakciji in fašizmu.

V Sloveniji so bili še nedavno socialpatrioti precej močni, ali sami so si zadali smrten udarec, porazdelili so se v mnogoštevilne frakcije in sekte, ki se prepirajo za oslovo senco. O resnem boju proletariata, proti obstoječi reakciji pa ne sliši nobena frakcija od g. Svetka pa do Brrrnota. Vse te socialistične frakcije, Svetkovi, Korunovi, Dolgouhovi, Brrrnoti, Erženi, Koreni itd. uvidevajo, da se njihova ladja potaplja in skušajo se rešiti na suho vsak na svoj način. In v tem tiči jedro njihovega medsebojnega spora.

Anton Kristan se je rešil s tem, da je šel direktno med kapitaliste, Etbin jo je popihal v Ameriko, Zarjani in ... uh se se skušali rešiti z Zvezo delovnega ljudstva, Korun se hoče rešiti z »Udarniki«, Svetek s kovinarsko organizacijo in »Svobodo«, Brrrnotu je že usojeno, da pride na »kant«, vsi skupaj so pa priredili — takozvani — vsedelavski izlet v Mariboru, kjer se je pokazal zbranemu proletariatu tudi težki kaliber iz vrst »socialističnih« ministrov — g. Bukšeg. Da se ne zamerijo delavstvu, so izobesili nekaj izpranih rdečih zastav, da manifestirajo svoje prisrčno prijateljstvo z buržuazijo, so izobesili jugoslovansko trobojnico.

In še na nekoga so se spomnili gg. socialpatriote ob svoji zadnji uri. — Na proletarsko mladino. — To vidijo, da odraslih delavcev se ne da več goljufati, ker oni čutijo na svojih ramenih posledice socialpatriotske izdajalske politike.

Pa so sklenili gospodje, da poskusijo srečo pri doraščajoči proletarski generaciji — pri delavski mladini, ki ni bila očividec vseh socialpatriotskih lumparij kot odraslo delavstvo. Ta poskus socialpatriotov — rehabilitirati se s pomočjo del. mladine — sega že eno leto nazaj, ko se je g. Svetek nenadoma spomnil, da bi bilo zanj le dobro, če spravi skupaj kovinarske vajence. V »Svobodi« in kovinarski organizaciji so začeli ustanavljati mladinske sekcije in

pred dvema mesecema so rekli še revolucionarni prol. mladini, naj se organizira v »Svobodi« in stavili so ji za vstop sprejemljive pogoje. Mislili so, fantki so še neumni, pa se jih bo dalo prav lepo narlabati in pridobiti na svojo stran.

Ali prol. mladina Slovenije ima že za seboj bojno tradicijo, ona je mela precej opraviti z »enotnimi frontaši« Klemenčičevega, Fabjančičevega in podobnih kalibrov in ona je na podlagi svojih bojnih izkušenj kritično gledala na lepo govoričenje g. Svetka in kompanije. Mi smo pokazali vse razumevanje za enotno prol. fronto na vseh poljih, dočim so gg. »Svobodaši« pokazali po svojem nastopu v Trbovljah in končno v Ljubljani, da se niso pogajali z nami iskreno, ampak da so nas le hoteli polagoma speljati v svoje vrste. (O tem čitajte »Svoboda« v današnji številki!)

Socialpatrioti bodo seveda sedaj podvojili svoje sile za to, da odtegnejo prol. mladino revolucionarnemu proletariatu in revolucionarnemu boju. To bodo poskušali zlasti na Štajerskem. Mladi proletarci Štajerske, preberite samo dopis »Die Lage der jugendlichen Arbeiter in Maribor«, ki je izšel v »Prol. Mladini« in boste takoj videli, kdo so ti Erženi, Dougouh, Volkstimmovci, Brrrnoti, Svetki in ostala žalostna procesija teh zbankrotirancev, ki se istovetijo s socializmom.

Gospodje socialpatrioti, motite se bridko, če mislite, da boste kaj opravili pri prol. mladini. Pogledajte samo malo zgodovino proletarskega mladinskega gibanja in videli boste pravilnost naše trditve. Kajti zgodovina prol. mladinskega gibanja, je zgodovina boja proti vsakemu oportunistu in patriotizmu v delavskem gibanju, zgodovina mladinskega gibanja jasno kaže, da je bila del. mladina vedno avantgarda revolucionarnega krila v del. gibanju, da je bila ona vedno avantgarda revolucionarnega proletariata. In biti zaveden mlad proletarec, se pravi biti revolucionarni borec del. razreda.

Zavedni mladi proletarci Štajerske in Koroške, vaša glavna dolžnost je pobijati social-patriotizem tudi v vrstah odrastlega delavstva!

Živela bojvena enotna proletarska fronta!

Del z izdajalskimi socialpatriotskimi voditelji!

«Svoboda.»

10. jul. se je vršil občni zbor ljubljanske podružnice »Svobode«, na katerega se je zbralo 26 socialpatriotov iz Šiške, Udmata, Viča in Ljubljane ter 16 mladih proletarcev iz Ljubljane.

Tu smo se hoteli prepričati o iskrenosti govoričenja g. Svetka in centralnega odbora »Svobode« o vstopu del. mladine v »Svobodo«. In naša sumnja

v iskrenost g. Svetka se je s tem občnim zborom popolnoma potrdila.

Kajti nam, ki smo vsi imeli članske izkaznice ljubljanske »Svobode« niso dali pravice glasovanja, medtem ko so jo imeli patriotski Šiškarji, Moščani itd. Take organizacije menda še doslej ni bilo, da plačaš članarino, pa nimaš pravice glasovanja in stavljanja predlogov, pač pa imajo to pravico člani, ki niso plačevali članarine dotični podružnici, katera sklicuje občni zbor. Ta škandalozni nastop gospodov, ki so nadeli enemu svojih rešilnih čolnov ime »Svoboda« nas pa nadalje prepričuje o tem, da v Ljubljani »Svoboda« sploh ne obstoja. V potrdilo naši trditvi naj omenimo to, da je na tem slavnem občnem zboru nekdo iz Šiške predlagal, da se ljubljanska »Svoboda« likvidirajo (ker je sploh ni) in se dodeli šišenski. Mi pa sedaj nasvetujemo na podlagi te budalosti, da Jeseničani predlagajo, da se dodeli šišensko »Svobodo« jeseniški.

Še nekaj cvetk s tega občnega zbora. Gospodje so govorili, da so pokazali neomejeno svojo širokogrudnost s tem, da so sprejeli v Mariboru »Vesno«! »Vesnaši«, ne pozabite te izjave! Kaj vidimo iz te izjave: da so oni smatrali mariborski izlet za socialistično manifestacijo in da so pozvali »Vesno« zato, da bi jim ona delala štafažo ter da jih sedaj boli, ker ona ni igrala štafaže, ampak da je nasprotno pridobila simpatijo med onim delavstvom, ki je doslej še nekaj verjelo social-patriotom.

Dalje so izjavili, da je list »Kres« kulturno središče »Svobode« ali z drugimi besedami, da je »Kres« središče obupne reševalne akcije social-patriotov. Mi pripomnimo le to, da je »Kres« pomilovanja vredno »kulturno« središče.

G. Likar so dejali, da se mu zdi, da prol. mladina nima dovolj dela pri nas, ker se sili v »Svobodo«. Iz tega je razvidno, da se gospodi boje, da bi mladina res delala in s tem nje izpodrinila in da so na hoteli imeti v »Svobodi« le za poslušne ptičke.

Iz vsega tega je pa razvidno: da je »Svoboda« reševalna postaja zbankrotiranih socialpatriotov; ker se ne morejo več uveljaviti pred delavstvom na političnem in strokovnem polju. Da jim ni za enotno fronto, ampak le za svoje interese. Pošteno čuteči elementi v »Svobodi« se bodo proti tej svinjariji brezdvomno uprli. In tem podajamo mi iskreno svoje roke.

Del. mladina mora povečati svoj boj proti social-patriotizmu in povsod in vselej razkrinkavati social-patriotske voditelje delavstvu, ki se še nahaja pod njihovim vplivom.

Vi ste odbili prol. mladino od sebe, vi ste jasno pokazali, da nečete iskreno enotne fronte. In to je jasno dokazal zlasti Svetek, ki je istočasno predsed-

nik kovinarske organizacije in je najbolj proti temu, da bi bil član »Svobode« s. J. Žorga, ki je predsednik neodvisne kovinarske organizacije.

Delavci o vsem tem poteku občnega zbora previdno molči. S tem ste jasno pokazali, da se bojite govoriti resnico.

Ali če vi hočete ali ne — do enotne fronte bo prišlo. Ona bo pršla z vami, če jo hočete in brez vas, če boste stali ob strani ali če boste delali proti njej.

Članom »Svobode« pa priporočamo, da v bodoče natančno opazujejo in kontrolirajo kretanje in delo raznih političnih in strokovnih voditeljev, da ne bodo iz vas kovali kapital zase.

Boj rudarskega proletariata.

Večkratna pogajanja med zastopniki delavstva in Trboveljsko premogokopno družbo so ostala brez vsakega najmanjšega uspeha in so se vselej razbila ob trdovratnosti premogokopnih baronov, ki črpajo iz delavstva bajne profite, tako, da se lahko bahajo, da zamorejo premog najcenejše prodajati in uspešno konkurirati celo v sami Srbiji. Tako zadržanje trboveljskih profitarjev se mora smatrati za čisto navadno provokacijo, kajti vsak količkaj razumen človek mora pripoznati delavske zahteve za upravičene. — S tem so rudarji prisiljeni, da se odločijo ali za propad ali za boj, za štrajk.

Omeniti moramo še par besed o mladinskih zahtevah, ki smo jih objavili že v prejšnji številki. O njih debeli akcionarji trboveljske družbe nočejo niti slišati. Posebno so postali nervozni pri zahtevi po šesturnem delavniku, ki jim je največji trn v peti. Dobro se zavedajo, kaj bi pomenilo pristati na to zahtevo, čeprav sprva samo za mladoletne in za ženske do 18. leta. Zanje je to velikanska nevarnost. — In kakor je mladina najbolj izkoriščana, tako se kapitalisti tudi najbolj branijo zboljšati gospodarski položaj delavske mladine in pristati na njene zahteve.

Ali baš radi tega, ker je mladina v tem oziru na zadnjem mestu, se nahaja nasprotno na prvem mestu v boju proti kapitalu. In bolj kot kdaj prej, je danes dolžnost rudarske mladine, da zavzame prve postojanke, da se bori v prvih vrstah, da čuva nad interesi delavstva in ne odneha prej, dokler se ne doseže uspeha. Naj rudarska mladina pokaže svojo revolucionarnost, svojo požrtvovalnost in vdanost proletarski stvari. Naj postane resnica, da je ona mlada avantgarda, na kateri bo počivala bodočnost.

Enega še se moramo zavedati v tem mezdnem boju. Razmerje med proletariatom in buržuazijo je tako poostreno in buržuazija se tako brani zmanjšati svoj profit in vreči delavstvu par drobtinic, da je mogoče doseči uspeh samo in edino-le tedaj, če se

delavstvo združi v enotno fronto proti kapitalu.

Vsi rudarji brez razlike so zaposleni pri trboveljski družbi, vsi hodijo na šilt, vsi enako garajo, vsi težko živijo sebe in družino, vsi so na enak način in po eni družbi izkoriščani. Vsi imajo pa tudi en interes, namreč da si zboljšajo svoj položaj. In če imajo vsi ta interes, morajo vsi stopiti skupaj in se združiti v enotno akcijsko fronto. Le na ta način se doseže uspeh. Enotna fronta — to zahteva trenutek od nas. Kdor pa drži roke križem ali celo kritizira, ta je danes, ko je tako potrebna enotnost, v resnici saboter enotne fronte, ta je pravzaprav štrajkberher, ker ruši enotno fronto.

Baš pri tem boju pa opazamo neverjetno mnogo temnih sil, ki so si nadele nalogo, zlomiti odporno silo delavstva in narediti zgago in zmešnjavo. — Slišijo se razne laži, buržuazni agenti sklicujejo sestanke in hočejo porušiti enotnost rudarjev.

Revolucionarna rudarska mladina! Tvoja dolžnost je, da preprečiš tako rovarenje in rušenje, da onemogočiš vsem agentom in izdajicam in podležem njihovo akcijo.

Stoj čvrsto na straži z budnim očesom in stisnjeno pestjo.

Boj rudarskega proletariata bo težak, kakor redkokdaj. Ali ni ga bilo boja, da ne bi rudarji zmagali in dosegli uspeh. Tako je pričakovati tudi sedaj. Rešitev je v enotni fronti, pot je pa znana. V boju smo se rodili, v boju živimo, v boju bomo tudi zmagali.

Naj živi boj rudarskega delavstva in njegove mladine!

Zivela enotna bojvena fronta!

Mile:

Utripanje.

*Prisluhnil sem šepetu razoranih brazd v večeru,
prisluhnil sem ropotu strojev in koles v nemiru:*

DELO!

*Prisluhnil blede ženi sem, ki svoje vele grudi,
izzete vse in bolne svoji bolni deci nudi:*

TRPLJENJE!

*Prisluhnil deci sem, ki proti vzhodu je strmela,
kako v jutranj zarji so očesa ji vzplamtela:*

SVOBODA!

*Prisluhnil sem orjaku, ki je vstal, zroč proti vzhodu,
kako roke razpete — s križa je razmahnil k svodu:*

BOJ!

*Tedaj prisluhnil sem sodrugov krvi, ki namakala
se v krvi barikad je, kak se uporno je pretakala:*

!!REVOLUCIJA!!

Del. gibanje v Jugoslaviji.

Polagoma, ali sigurno se oživlja delavsko gibanje v Jugoslaviji. Slaba je sicer še njegova moč, proletariat še nima one vere v sebe, v svojo moč, v svoje osvobojenje kot n. pr. proletariat Nemčije, ali moč in vera naraščata z vsakim dnem. Nadalje se del. gibanje v vseh jugoslovanskih pokrajinah ne razvija sporedno: najmočnejše je brezdvomno v Sloveniji, potem bi prišla Srbija, Hrvatska, Bosna je poslednja. Kajti Bosna ječi pod najhujšim terorjem in nasiljem, ki ne dovoljuje nobene delavske organizacije. Gibanju manjka enotnosti v vseh pokrajinah. In to je tudi velika ovira del. gibanju Jugoslavije. V Srbiji in tudi v Sloveniji je opazati strujo, ki stremi za tem, da se stvorijo popolnoma nevtralne del. organizacije. Mi se moramo proti temu najostreje boriti, ker to znači razpad oživljajočega se del. gibanja.

Važno za pospešeni napredek revolucionarnega boja jugoslov. proletariata je obstojanje enotne, centralizirane Nezavisne Delavske Stranke za celo Jugoslavijo.

Trenutno je precej živahno mezдно gibanje jugoslovanskega proletariata. Mornarji se nahajajo že četrti teden v stavki. Nadalje je v mezdnem gibanju rudarski, transportni in kovinarski proletariat. Žal, da je mezдно gibanje poslednjih treh skupin omejeno le na Slovenijo. Stavka mornarjev in zlasti mezдно gibanje železničarjev, poštarjev itd. se vrši izrazito v znamenju enotne fronte proletariata v akciji. Mezдно gibanje kovinarjev se je končalo s tem, da si je delavstvo samo priborilo 20 odstotkov poviška proti volji g. Svetka in Golmajerja.

V delavskem gibanju Jugoslavije je še nepoznano gibanje obratnih svetov, ki daje tolik razmah gibanju nemškega proletariata. Zlasti, ker tvorijo neindustrijske pokrajine večino Jugoslavije, se giblje prol. gibanje še v starih predvojnih mejah in tudi vsled belega terorja ni šlo vzporedno za gibanjem proletariata v razvitejših kapitalističnih državah. — Del. organizacije v Jugoslaviji so še vedno organizirane na krajevni podlagi in ne po delovnem kraju (tovarna, rudnik itd.). Prol. mladina, ki ni vzrastla pod vplivom socialne demokracije, ampak pod vplivom revolucionarnega poleta del. gibanja po svetovni vojni, ima važno nalogo, da zanese tudi v vrste odrastlega proletariata zavest, da se morajo reorganizirati strokovne in politične organizacije revolucionarnega proletariata na podlagi obratov. Kajti današnja organizacija, ki temelji na krajevni podlagi, je tako neokretna, tako neprožna, da je nesposobna za uspešno izvršitev ene velike akcije. Ako hočemo povesti n. pr. odločen boj proti »Zakonu o zaščiti države«, za izboljšanje političnega in gosp. položaja jugoslovanskega proletariata, moramo to akcijo pri-

praviti po posameznih obratih, moramo alarmirati proletariat po tovarnah in rudnikih.

Delavec prebije dan v tovarni, v rudniku, na železnici itd. in tu, tu, kjer on dela, kjer on živi, tu je treba delati, tu mora biti težišče vsega našega delovanja in edino tem potom bomo oživel del. gibanje Jugoslavije, ki bo na tej podlagi tako močno kot še ni bilo nikdar in noben »Zakon v zaščiti države« ga ne bo mogel več niti za trenutek udušiti. Gibanje obratnih svetov bo dalo jugoslov. proletariatu ono proletarsko samozavest in vero v svojo moč, ki je neobhodno potrebna za njegov uspešni boj, za njegovo zmago.

In dokler ne bodo naše strokovne in politične organizacije organizirane na tej podlagi, toliko časa ne bodo mogle biti organizacije del. množic in toliko časa ne bodo mogle voditi odločnega boja proti jugoslovanski buržuaziji.

Gibanje obratnih svetov bo tudi končno uničilo social-patriote in jih eliminiralo iz del. gibanja.

Tudi boj prot Orjuni, t. j. proti fašizmu se mora organizirati po obratih. Kajti le, če je proletariat proti Orjuni organiziran po obratih, more biti pripravljen ves dan za svojo obrambo.

Brezdvomno so reakcionarne odredbe »Zakona o zaščiti delavcev« o obratnih svetih in zaupnikih kot je to povsod. Kajti povsod skuša buržuazija obratna zaupništva speljati na svoj mlin. Ali proletariat mora izkoristiti te odredbe in jih spremeniti v najmočnejše orožje proti buržuaziji in nasprotno v najmočnejšo oporo svojega boja.

Mnogo se govori in razpravlja o enotni fronti proletariata, da jo je treba organizirati od zdolaj, iz mas, ali kako, tega se ne pove. In odgovor na ta kako je zopet — v obratnih svetih. Tu se morajo usidrati revolucionarne prol. organizacije in edino tu bodo mogle formirati bojovno enotno prol. fronto proti volji social-patriotskih voditeljev in birokratov.

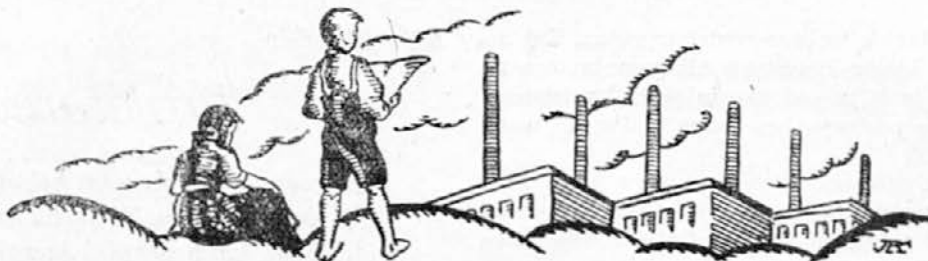
Razcepljeni in razcefrani social-patrioti v Sloveniji se mislijo »ujediniti«. Mi vemo, da se bodo oni tako »ujedinili«, kot sta se ujedinili na hamburškem kongresu internacionali 2 in 2 in pol: 2 in pol je šla v 2., 2. je pa izginila in se od hamburškega kongresa sem še ni pojavila pred proletariatom.

Delavska mladina se bori v mezdnem boju za svoje zahteve. Toda njen končni cilj je: odprava mezdnega dela, odprava izkoriščanja sploh, t. j. odstranitev kapitalizma.

Kaj je politika? Pod politiko razumevamo metode in oblike revolucionarnega razrednega boja. Ti, mladi proletarec, se še ne zanimaš za politiko, ali zavedaj se, da se politika zanima za tebe. Zato čitaj »Prolet. mladino«!

Dečji

vestnik.

Otroško kraljestvo ob Dnjepru!

Le nekaj vrst (1 vrsta = 1.07 km) od mesta Aleksandrovska, ob strmih pečinah mimo deročega Dnjepra in neposredno pri mostu čez Dnjepr leži nemška kolonija Kičkas imenovana. Nekdaj je pripadala ta naselbina med najlepše in najbogatejše kmetske vasi v vsej Ukrajini. Danes se nahaja Kičkas večinoma še v razvalinah. V imperialistični vojni 1914 je bila namreč ta vas žarišče boja. Potem so prišli Vranglovi, Denikinovi, Petljurovi in ne vem kakšne bande še in vsakokrat je bil ta kraj v ognju njihovega obstreljevanja. Dolge mesece je imel tu bandit Mahnov s svojimi roparskimi tolpmi svoj glavni sedež. In komaj se je končala državljanska vojna z zmago boljševikov, je nastopila slaba letina in s tem ono strašno leto gladu.

Popotnik, ki zavije od mosta v gornjo ulico Kičkasa, ko je še popolnoma prevzet po krasni panorami Dnjepra, zagleda hipoma to nasprotje porušenihi, nekdanjih lepих kamenitih hiš. In čim dalje gre v naselbino, tem več ruševin vidi, dokler ne dospje končno do temnih zidnih razvalin prejšnje ječe. In tu zadone naenkrat na njegovo uho veseli glasovi otrok, petje otroških grl. Iznenaden se obrne v drugo stran ulice, kjer ga pozdravljajo lepa poslopja s krasnimi vrtovi. Na vhodih se bleščijo veliki rdeči štiti s sovjetsko zvezdo in napisom: otroška naselbina »Roza Luksemburg« internacionalne delavske pomoči za gladojoče v sovjetski Rusiji.

Neposredno na razvalinah razrušene caristične ječe, priče razrušenega meščanskega sistema, je tu internacionalna solidarnost revolucionarnega delavstva v najtežjih dnevih sovjetske Rusije zgradila nov svet, postavila kamen v zgradbo novega družabnega reda.

Otroški dom »Roza Luksemburg« ima doslej 200 otrok, ki so nastanjeni v 5 poslopih. Ti otroci so napol sirote iz raznih krajev RSFSR (= ruska social. federativna sovjetska republika).

Oglejmo si ta otroški dom, kakršen je.

Hiša I je največje in najlepše poslopje. Stoji na veselem gričku, samo nekaj sto metrov proč od Dnjepra. V vrtu cveto že sedaj (konec marca) prve znanilke pomladi. Kopa veselih otrok radostno koplje in sadi rastline ter se pri tem šali in zabava. Vrt je njihov ponos! In komaj naš opazijo, se začuje veselo kričanje: Obisk, obisk! Že smo obkoljeni od otrok. Prinesli so nam pomladanske cvetlice in v vsako gumbnico nam jih vtaknejo cel šopek.

Vest o našem obisku se je raznesla tudi v hišo, odkoder pridrvi do dvajset otrok, ki nas peljejo v hišo. V triumfu nas povedejo v dvorano, ki je v prvem nadstropju. In tu nas prično spraševati in nam pripovedovati najrazličnejše stvari. Največ nam pripovedujejo o svojem delu in razkazujejo nam svoje lastne umetniške stenske slike. Nad klavirjem visi velik portret Roze Luksemburgove. Nad vratmi vidimo od 12-letnega dečka napravljeno sliko Karla Marxa. Povsod vise okusno urejeno pokrajinske in pravljicne slike. Pri vходу se nahaja od otrok samih urejevani časopis te otroške kolonije in poleg naslovna tabla otroške skupine »Mladi Špartak« z organizacijskimi pravili in raznimi objavami.

Dva 12-letna malčka se usedeta h klavirju in igrata štiriročno od njih samih komponirane melodije. Potem zadoni ob zvokih klavirja iz svežih otroških grl — otroška internacionala. Poje in igra se jo.

Gremo v obednico. Delovno otroško ljudstvo sedi ob polnih skledah. Hrana je dobra in okusna; o tem pričajo sveža in polna lica otrok.

Medtem ko so še zaposleni otroci z kosilom, si ogledamo nemoteno njihova stanovanja in spalnice. To so vse čiste, zdrave in prostorne sobe. Po stenah vise slike, ki so jih napravili otroci sami.

V drugem nadstropju se nahajajo stanovanja učnega osebja, zelo priprosto ali okusno urejene sobe.

Celokupno učno osebje z vodjo, vzgojitelji, kuharicami in pericami znaša v vsej koloniji 40 oseb, med temi 16 vzgojiteljev. K vsem delom v kuhinji, hiši in na vrtu se pritegne odrastlejšje otroke. In oni opravljajo vsa ta dela radi in z velikim veseljem. Najmlajši prebivalci te naselbine so stari 4 leta.

Gradi se vedno dalje. Postavlja se nova poslopja. Tri so že izgotovljena. Najlepše od njih se bo priredilo za šolo. — Posebna dvorana bo za otroški muzej, kjer se razstavijo vsi izdelki otrok.

Poleg te bodoče šole že stoji gledališče »Lenin«, ki tudi pripada tej otroški naselbini. Dalje je magazin in električna centrala otroške kolonije.

Tako je to otroško mesto en plačani del velike hvaležnosti, ki jo dolguje internacionalno delavstvo ruskem proletariatu, ki je priboril osvobojenje s požrtvovalnim, dolgotrajnim bojem. To otroško mesto je živa priča resnične internacionalne proletarske solidarnosti in je vredno imena Roza Luksemburg.

Državna zaščita dece ukinjena!?

Kakor čujemo, se je v naši blaženi Jugoslaviji že ukinila državna zaščita dece in preneha tudi ministrstvo za socialno politiko!

Že itak je socialna zakonodaja pri nas pod ničlo. — S sovjetsko Rusijo se je sploh ne da primerjati, ali ona zaostaja za vsemi kapitalističnimi državami.

In sedaj hočejo ukiniti še to in proletarsko deco izročiti popolnoma bedi, pomanjkanju in smrti. Vidite prol. otroci, tako skrbi za vas meščanska »domovina«.

Gospodje se izgovarjajo, da zahteva ministrstvo za socialno politiko preveč stroškov. In teh stroškov pa v resnici prav za prav ni, če jih primerjamo s stroški, ki gredo za vojsko, kanone, strupene pline in ostalo morilno orožje. Za deco mislijo gospodje, da je dovolj, če priredijo narodne dame, »Jugoslov. Matica«, »Rdeči križ« in druge take meščanske organizacije kak cvetlični dan in skušajo s tem prevarati otroke o dobroti meščanske gospode in meščanskega reda.

Zakaj pa ne bi bilo narobe? Da bi se za kanone in vojsko prirejalo cvetlične dneve in bi se dalo za zavarovanje

delavcev in njihove mladine ter dece redni proračun. Kaj ne, da bi bilo to v večji blagor človeštva? Ali gospoda tega ne napravi zato, ker njej je le za svoj žep in profit, proletarcem pa da le toliko, da ne poginejo, ker potem bi jim ne mogli več kopiciti bogastva.

Vzpričo ukinjenja državne zaščite dece mora vstati proti temu celokupni proletariati, da brani življenje svojih otrok!

In prol. otroci, vi se pa tem tesneje strnite v svoje vrste, da si priborite skupaj z vašimi brati in sestrami, očeti in materami boljšo bodočnost!

Pozdrav zagorske dece.

Od prol. dece rdečega Zagorja smo prejeli sledeč dopis: Sodrugi in sodružice Slovenije!

Že velikokrat smo slišali od starejših sodrugov besede: Proletarci vseh dežel, združite se! In ker smo tudi mi proletarci, čeprav smo še majhni, smo se združili v svoj krožek. Vsak teden imamo v Del. domu svoj sestanek. Tam pazljivo poslušamo starejše sodruge. Večkrat priredimo izlete v naravo, kjer se igramo, deklamiramo, telovadimo in počenjamo druge stvari.

Tudi drugod naj bi se ustanovili taki krožki! Vsem sodrugom in sodružicam, posebno deci pošiljamo sodružne pozdrave
Mladinski krožek v Zagorju.

K. Zetkin:

Fašizem.

Proletariat ima v fašizmu izredno nevarnega sovražnika pred seboj. Fašizem je najbolj koncentriran (= osredotočen) izraz generalne ofenzive proti proletariatu. Za to je pobijanje fašizma absolutna potreba ne samo z ozirom na zgodovinski obstoj proletariata kot razreda. Ne, pobijanje fašizma je tudi vprašanje g o l e g a ž i v l j e n j a i n k r u h a vsakega proletarca. Zato mora biti boj proti fašizmu stvar celokupnega proletariata. Mi bomo premagali sovražnika tem prej, čim jasneje in ostreje spoznamo njegovo bistvo. Ako objektivno gledamo, ni fašizem maščevanje buržuazije, ker se je boril proletariati proti njej, ampak je k a z e n za to, ker proletariati ni nadaljeval revolucijo, ki se je pričela v Rusiji. Nositelji fašizma niso mala omejena kasta, ampak velike socialne mase in se rekrutirajo iz gotovih socialnih plasti.

Reformisti in fašizem.

Mi moramo premagati fašizem ne samo v vojaškem oziru, ampak tudi politično in ideologično. — Za reformiste ni fašizem danes še nič drugega kot golo nasilje, kot refleks nasilja. Za reformiste je tudi ruska revolucija isto kot Evin greh v paradizu. Oni iščejo izvor fašizma v ruski revoluciji in njenih učinkih. Edino sredstvo, ki ga je predložil na hamburškem kongresu reformist Bauer za pobijanje fašizma, je ustanovitev »internacionalnega informativnega urada« o svetovni reakciji. Značilnost hamburške

Mile Klopčič:

Proletarec.

Videl sem, kako krepko koval je jeklo,
videl sem, kako polje je bil oral,
videl sem, kako pšenico je sejal,
videl sem, kako oblikoval je steklo:

Je-li to moje?!

Čutil sem, kako ga jeklo je prepeklo,
čutil sem, kako se z znojem je obdal,
čutil sem, kako oko mu je oteklo,
čutil sem, kako na polju je obstal:

Saj to ni moje!

Zdaj čul sem, kako zažvižgalo je jeklo,
zdaj čul sem, kako vihar je bil vršal,
zdaj čul sem, kaj polja krepek glas je zval,
zdaj čul sem, kaj je oko uporno reklo:

Zdaj vodi boje!!

internacionalne je njena vera v moč in neomajenost meščanskega gospodstva in nezaupanje v proletariati. Reformisti (II. internacionala) so mnenja, da vsled neomajne moči buržuazije proletariatu ne preostaja nič drugega, kot biti skromen in ne dražiti tigra.

Korenine fašizma.

Fašizem — kljub vsemu svojemu oblastnemu nastopanju v nasilnih dejanjih ni nič drugega kot izraz omajenosti in razpada kapitalističnega gospodarstva in simptom razpadanja meščanskega reda. — V tem je ena njegovih korenin. Mi najdemo simptome (= smrtne znake) za ta kapitalistični razvoj že v predvojni dobi. Vojna pa je pretresla kapitalistično gospodarstvo do njegovih globin in povzročila ne samo ogromno obubožanje proletariata, ampak je izredno poostrila tudi slab položaj malomeščana, malega kmeta in intelektualca. Vsem tem plastem se je obljubljalo, da jim bo vojna prinesla zboljšanje njihovega gmotnega položaja. Ali zgodilo se je ravno nasprotno. Veliki deli prejšnjega »srednjega stanu« so se proletarizirali in izgubili prejšnjo eksistenčno sigurnost. Njim so se pridružile velike mase prejšnjih oficirjev, ki so ostali brez službe. Iz teh plasti rekrutira fašizem večino svojih pritašev. Iz te socialne sestave fašizma nam postane jasno tudi to, zakaj ima fašizem v mnogo deželah izrazit monarhističen značaj.

Druga korenina fašizma je zastoj svetovnega re-

voucionarnega gibanja, za kar nosi neodpustljivo krivdo izdajalsko obnašanje reformističnih voditeljev. Pri velikem delu malomeščanskih plasti do srednjega meščanstva in intelektualcev je stopila na mesto vojne psihologije gotova simpatija za reformistični socializem. Oni so se nadejali od njega, da bo on potom demokracije (parlamenta itd.) uresničil preureditev družbe po njihovih željah in nadah. — V svojih nadah so se razočarali. Oni vidijo danes, da delajo reformistični voditelji v lepi slogi z buržuazijo za vzpostavo kapitalizma.

Najslabše je to, da so te mase izgubile ne samo vero v »reformistične« voditelje, ampak tudi v sam socializem. Še nekaj so izgubili. Zaupanje v proletarijat kot revolucionarno silo, ki izpreminja družabni svet. Tem razočaranim malomeščanskim masam so se pridružili oni krogi proletariata, ki niso obupali samo nad socializmom in vsemi političnimi strankami, ampak tudi v svoj lasten razred. Fašizem je torej azil (= pribežališče) za one, ki so brez politične strehe.

Cilj fašistov je bil, premostiti razredna nasprotstva, ali jih vsaj zakriti in omiliti. Sredstvo za to naj bi bila nadstrankarska in brezrazredna avtoritetna država. Fašizem ima v sebi tudi elemente, ki so lahko zelo nevarni meščanskemu redu, ki celo morajo biti nevarni. Dosedaj se je pa izkazalo, da so revolucionarne elemente v fašizmu vedno premagale reakcionarne struje.

Bojevena organizacija buržuazije.

Buržuazija je takoj v početku spoznala, kakšne koristi ima lahko od fašizma. Ona potrebuje za ohranitev svoje oblasti posebno nasilno organizacijo, kakršno predstavlja pisana čreda fašizma. Zato podpira z vsemi gospodarskimi in političnimi sredstvi njegov razvoj.

Fašizem ima v različnih deželah različne poteze, ki odgovarjajo zgodovinsko določenim dejanskim razmeram. Ali dve bistveni potezi ima v vseh deželah: to je zveza navidezno revolucionarnega programa z uporabo najbrutalnejšega nasilja, terorja. — Klasični primer za bistvo in razvoj fašizma je Italija.

Naša naloga

je pobiti fašizem ideologično in politično. To nam postavlja zelo težke naloge. Mi se moramo zavedati, da je fašizem gibanje ljudi brez eksistence in razočaranih, med katerimi se nahajajo tudi duševne sile dotičnih družabnih plasti in ne samo »pretepači«. Mi moramo poskušati one plasti, ki so danes še v fašistovskem taboru, ali pridobiti za nas ali pa vsaj nevtralizirati. Polagam največjo važnost na to, da se zavedamo, da moramo voditi ideologično in politično boj za duše teh mas. Mi si moramo biti na jasnem v tem, da te mase ne iščejo izhoda ne le iz mukepolne

materialne mizerije, ampak da najboljši izmed njih iščejo izhoda tudi iz težkega duševnega stanja, da se oglašajo v njih zahteva po novem svetovnem naziranju.

Zato je največjega pomena geslo delavsko-kmetske vlade. Ona je potreba v boju za premaganje fašizma, ona kaže najširšim plastem osvobodilni izhod iz današnjega položaja. Mi moramo masam razlagati osnovno misel, celokupno silno, bogato kulturno bogastvo socializma kot svetovnega naziranja.

Pri tem pa se ne smemo varati, da zadostuje ta naš boj. Proletariat stoji danes pred fašizmom v trdi situaciji samoobrambe. Zato se mora samoobrambo proletariata voditi z vso energijo.

Kjer nastopa fašizem nasilno, mu je treba postaviti nasproti silo. S tem ne mislim individualnih terorističnih aktov, ampak silo organiziranega revolucionarnega razrednega boja proletariata. Ta boj je mogoče uspešno voditi edino le v proletarski enotni fronti. Vsi delavci, brez razlike stranke, se morajo združiti v boju proti fašizmu. Samoobramba je ena najvažnejših gonilnih sil, ki morajo voditi k upostavi proletarske enotne fronte.

Mi zamoremo tudi iz tega pojava razpada buržuazije — fašizma — pridobiti neomajno prepričanje, da se je postavila pokonci orjaška postava proletariata, ki bo zaklicala meščanskemu svetu:

Jaz sem sila, jaz sem volja, jaz sem dejanje! —
Meni zmago! Meni bodočnost!

*

Op. ur.: Iz tega izvlečka iz govora slavne prvoboriteljice proletariata se jasno vidi, da nosi »Orjuna« vse bistvene znake fašizma, pa naj se Orjunci še tako otepajo te trditve, in da velja njim isti boj, ki ga vodi proti fašizmu internacionalni proletarijat in njegova mladina. Seveda nimajo Orjunci še od daleč ne tako široke socialne baze.

A. Petzold-Mile:

Zvečer.

*Dekle in mož in žena vračajo domov se z dela,
zefir večerni rahlo boža jih prek potna čela.
Kar bil podnevi delal sem, ko v delu sem umiral,
sedaj zvečer po delu v knjigi duše bom prebiral.
Odprta je pred mano. — Torej, ko je solnce vstalo,
ob šestih zjutraj moje čelo z znojem se je obdalo,
že delo neumorno moje gibčne roke mami,
ki zadnje dni le bore, bore malo kruha da mi.
Počasi vgrezale so dneva ure se v vsemirje,
zelo trpeti moral sem, da došel mi večer je.
Krog in okrog sodrugov roke v delu so vrtele,
njih suhe ustnice le monoton napev so pele.*

G. Z.

Proletarski študent.

Nov študent in nov učitelj.

Prí letošnjih prvomajskih manifestacijah v sovjetski Rusiji se je opazilo nov prirastek, novo plast študenta in učitelja. Letošnjega prvomajskega praznika v Petrogradu se je udeležilo desettisoče študentov in učiteljev. Z iskrenim ognjem so se spojili z delavsko množico. Niso se udeležili demonstracije formelno. Ne, ta nova plast je bila z vso dušo pri nas. In to je znamenje časa.

Da so se udeležili majskega praznika 1923 vsi delavci in delavke strnjeno, navdušeno, ognjevito, to je za nas v sovjetski Rusiji že nekaj samo po sebi razumljivega. Stranka je utrdila svoje zveze s širokimi množicami izven strank stoječih delavcev tako trdno kot še nikdar. Da se je vršila letošnja majska demonstracija pod geslom neločljive zveze s kmeti,

pod geslom bratske skupnosti z rdečo armado, to je že tudi nekaj samo po sebi razumljivega.

Novo obstoja v tem, da se pričenjata novi študent in novi učitelj zavestno pridruževati delavcem in kmetom. Vlada proletariata se krepi in se dviga na nove višje stopnje. Potem, ko si je delavstvo pridobilo glavno in temeljno (podporo kmetov), je pričel osvajati ruski proletarijat novo plast — učitelje in študente. To je izraz trdnosti proletarske vlade.

Novi študent. Med desettisoči dijakov, ki so demonstrirali skupaj z delavci, pripada velik del proletarskemu rodu in je v toliko doslovno — novo dijaštvo. Ali so tisoči in tisoči dijakov, ki so se nam priključili in ki niso iz proletariata, ampak ki izhajajo iz malomeščanskih plasti prebivalstva. To so študenti, ki so bili še nedavno protij nam.

Spomnimo se malo zgodovine ruskega dijaštva.

Podlistek:

Prepovedano!

Bilo je v neki demokratični republiki, v kateri je vse prepovedano. Omladinci take in take starosti se ne smejo politično udeleževati... antimilitaristična propaganda je prepovedana... več kot osem ur delati, pa ni prepovedano!

Vsi zakonski paragrafi so nam šli pri enem ušesu noter, pri drugem ven. Veliko je bilo teh paragrafov in zato nam ni ostal nobeden v glavi. Mi smo delali vse, kar je bilo prepovedano, morali smo celo delati dnevno nad osem ur, čeprav je bilo to prepovedano. Naš podjetnik za to ni bil kaznovan, torej se tudi nas ni moglo kaznovati.

V našem kraju je bila kasarna. Naša dolžnost je bila širiti antimilitaristično propagando. Vojakom smo dajali časopise in širil med nje letake.

Stvar se je lepo pričela, a ni se tako končala. Oficirji so kmalu zapazili, da odpoveduje pokornost vojakov.

Vojakom se je prepovedalo čitati časopise, zvečer niso smeli več priti iz kasarne.

Stvar je bila prepovedana!

Mi, revolucionarni mladi delavci pa imamo v takih slu-

čajih svoje zakone. Kuhinjska okna kasarne so gledala na ulico in skozi ta okna so ob mraku leteli odslej naši časopisi, in letaki.

Nekega večera so pa le enega od nas dobili. Sedaj so imeli v rokah izvor vsega zla. Ha, ha!

Hišna preiskava!

Bilo je zjutraj ob petih; še vsi smo sanjali o uspeli propagandni akciji. Tedaj se začujejo po stopnicah težki koraki, hiša zadoni, jaz se zbudim... koraki so se ustavili pred vratmi mojega stanovanja... Bum, bum... v imenu zaa...! Nisem dalje poslušal, ampak hitro vzel šop letakov, ki so bili še pod mojo posteljo, in jih obesil za vrstico skozi okno.

Drugega nisem imel doma.

Torej, vse urejeno. Vrata se odpro.

O, ježeška: šest žandarjev s karabinkami!

Prosim, gospodje žandarji, vstopite, kaj želite? Pripravil sem cigarete.

Hišna preiskava!

Eden je pazil na drugega, kajti hišna preiskava pri »nevarnem komunistu« je opasna stvar... v kotu lahko hipoma eksplodira kaka bomba... Gospodje se tresejo po vsem telesu. Vse omare, postelje, predale in zaboje so preobrnil. Nič niso našli. Še moje žepe in robce preiščejo — a tudi tu ni nič.

Zopet odhajajo — in medtem ko gredo nizdol po stopnicah — so letaki zopet v moji sobi.

Država je bila rešena in jaz tudi.

Fric.

* Črtica iz antimilitaristične prop. češke del. mladine.

Bila je doba, ko je pomenjala beseda »študent« revolucionarja, prijatelja delavcev. Tako je bilo, preden je naša revolucija prekorčila meje meščansko-demokratskih gesel. Ko je prišla na dnevni red proletarska revolucija, se večina dijaštva ni le obrnila proč od delavskega razreda, ampak je postala celo njegov smrtni sovražnik. Prišli so dnevi 1. 1918 in 1919, ko so se na jugu Rusije borili proti nam belogardistični študentovski oddelki pod zastavami Kaledina in Kornilova. V tej dobi je pomenjala beseda »študent« — belega gardista, kontrarevolucionarja. In sedaj se pričenjajo novi časi. Vloga dijaštva se izpreminja takorekoč dialektično: V začetku teza: študent je revolucionar, potem antiteza: študent je kontrarevolucionar, in sedaj sledi sinteza: študent ni več in tudi ne bo več gonilna sila revolucije, ampak novi študent je pripravljen, da stopi v bojovne čete proletarske revolucije in častno služi stvari delovnega ljudstva.

Gotovo je bilo med desetisoči dijakov v prvomajski demonstraciji tudi mnogo slušateljev delavskih fakultet, torej ljudi, ki so v svoji pretežni večini delavskega rodu, ki so meso in kri proletarskih množic. Ali, ponavljam, pridružili so se tudi desetisoči takih študentov, ki niso slušatelji delavskih fakultet, polmilijski množici, ki je demonstrirala v Petrogradu 1. maja 1923. Torej desetisoči one mladine, na katero so se naslanjali 1917. social-revolucionarji (= eseri), 1918 in 1919 Kaledin in Kornilov, 1920 in 1921 deloma bela reakcija.

S čim smo dosegli simpatijo te mladine? — S častnim svojim delom! Vse, kar je dobrega in zdravega med dijaštvom, se je lahko v teh letih prepričalo, da je sovjetska vlada častno branila interese dežele, zlasti v internacionalni politiki nasproti obdajajočim nas meščanskim državam. Poštena mladina je morala opaziti in je tudi opazila, s kakšno požrtvovalnostjo so se žrtvovali delavci za blagor dežele. Mladina se je prepričala o tem, da je iz revolucionarnega »kaosa«, iz trpljenja in krvi nastal nov red, ki stoji sovražno nasproti topi meščanski omejenosti in filistrstvu, da ta novi red odpira široko pot slehernemu, ki ima le iskrico talenta, ki more in hoče služiti ljudstvu. Ta velika resnica ruske proletarske revolucije je prebila led nezaupanja.

L. 1923. se pričinja ta mladina v množicah pridruževati delavskemu razredu, ki vlada ruski zemlji. Napravili bi veliko napako, ako bi podcenjevali pomen tega važnega družabnega pojava in ne podali pristržno roke oni mladini, ki stremi z vso dušo k nam in ki bo v nekaj letih po dokončanju visokošolskih študij igrala veliko vlogo v gospodarskem in kulturnem delu sovjetske republike. Mi moramo posvetiti vso svojo pažnjo, vso svojo ljubezen, kot doslej, slušateljem delavskih fakultet.

Nič manjšega, če ne večjega pomena ima pojav učiteljev, ki se bratijo z delavsko množico in demonstirajo pod našimi zastavami. Ta pojav bo imel ogromen pomen, ko bomo videli v naših vrstah ne samo učitelje v mestih, ampak tudi vaše učitelje, ki žive raztreseno po velikih pokrajinah Rusije.

V prvih letih revolucije velik del učiteljev ni bil na naši strani.

Moč sovjetske Rusije narašča in se utrjuje v vseh plasteh naroda. Nov klic doni: **Široko pot novemu študentu, novemu učitelju, ki koraka v naših vrstah! Bodite pozdravljeni, ruski delavci vas sprejemajo z odprtimi rokami.**

»Novi.«

Kakor znano, je v Beogradu že od nekdanjega močnega gibanja revolucionarnih marksističnih študentov. »Klub študentov marksistov« je dobil pri zadnjih volitvah na beogradski univerzi nad 400 glasov kljub terorju demokratov in radikalov. Ta bratski naš klub je pričel sedaj tudi z izdajanjem svojega lista »Novi«. V prvih dveh številkah sicer še ni jasnega marksističnega štila, ali vidi se, da imajo sodrugi resno voljo. List priporočamo vsem. V bodoče bo časopis prinašal tudi slovenske članke.

Gibanje študentov marksistov je treba podpirati, da dobimo novih intelektualnih sil za delavsko gibanje in da pobijamo meščanske študentske organizacije, iz katerih se v prvi vrsti rekrutirajo »Orjunci« in podobni delavstvu sovražni elementi.

France Hrastoj:

Pošast na tronu.

Na tronu, z zlatom ovenčanem, sedi
srepooka, krvavo ozarjena,
od naše krvi bohotna Pošast:
Brez skrbi
uživa z vsemi slastmi
življenje, od naših žuljev razkošno.
Na tronu Pošast se krohotno reži
našim obrazom
in valpetski bič nam po hrbtih drsi.
Cela armada izžetih teles
se zviija pod udarci tega biča.
Po ulici gremo z razbičanim duhom,
v razcapanih cunjah in z lačnim trebuhom,
vsi mi, ki plodimo neizmerne zaklade.
Pa se nam je zahotelo po človeškem življenju
in smo vzpeli skeleté pokonci
in smo kriknili proti tronu,
Pošasti v obraz.
A naš krik je še preslab, sodrugi!
Kadar bo tako krepak in tako čvrst,
da bo odmev njegov zemljo
pretresal in nebo,
takrat se bo iz rdečih zarij rodil
naš veliki, večni rdeči dan.

Internacionalni pregled.

Delovanje komunistične mladine Nemčije.

V Nemčiji prireja vsako leto prol. mladina o binkoštnih velika zborovanja, slavnosti itd. Glavni veliki uspeh letošnjega nastopa kom. mladine Nemčije je v tem, da so pod zastavo kom. mladine korakali veliki deli nemške neorganizirane prol. mladine.

Parole vseh zborovanj, manifestacij in demonstracij so bile: boj imperialistični vojni, boj fašistovski druhali, proti izdajstvu nemške buržuazije v Porurju i. dr. Te zahteve so združile široke množice mladih delavcev Nemčije pri letošnjih binkoštnih manifestacijah in to tem bolj, ker so bile te parole obenem že podlaga konkretnega boja del. mladine Nemčije.

Kako mogočne so bile te manifestacije, lahko vidimo že iz tega, če pomislimo, da je v Essenu demonstriralo 10.000 omladincev. V Essenu, kakor znano, je bil tiste dni povečan teror francoske vojske in nemških fašistov (Hakenkreuzlerji). Pri demonstraciji je tudi prišlo do spopada med mladino in francoskimi špiclji. Več mladih delavcev je bilo pri tem ranjenih, en 19-letni sodrug je bil smrtno zadel.

Do spopadov s fašisti je prišlo tudi v Gornji Šleziji.

V Gornji Šleziji so dali mladi rudarji vzpodbudo za generalni štrajk šlezjskih rudarjev s tem, da so se prvi uprli nameravanemu napadu podjetnikov na gospodarski položaj rudarjev in da so pozvali odrastlo delavstvo na 24-urni protestni štrajk, ki se je uspešno izvršil 2. junija.

Iz Julijske Krajine.

Mladi sodrugi Jugoslavije, sprejmite tople pozdrave od Vaših bratov iz Julijske Krajine.

Kakor v drugih buržuaznih državah, tako besni tudi pri nas v Italiji reakcija, diktatura fašistov.

Čitateljem ni treba podajati obširne slike, kajti vsak se še spominja, kako je bila pred časom od fašistov požgana tiskarna »Il Lavoratore« v Trstu in takrat smo ostali dalj časa brez našega delavskega lista »Dela«.

Toda po dolgem trudapolnem času sta zopet začela izhajati lista »Il Lavoratore« in »Delo«.

A fašistovska gospoda, katera bi nas rada držala na vajetih, ni bila nič kaj zadovoljna s tem, in vsled tega se je domislila čitateljem dobro znanega izmišljenega »komplota«, vsled katerega so morali naši

voditelji in uredniki presedeti lep čas v zaporih. Toda kljub aretaciji urednikov sta gori omenjena lista izhajala naprej. In pred kratkim sta bila zopet oba lista za 14 dni prepovedana, nato sta zopet izhajala štirinajst dni. Toda končno se je zopet zljubilo oblasti, da je prepovedala izdajanje listov za nedoločen čas in tiskarno dala zasesti po vojaštvu.

*

Vaša »Proletarska Mladina« je prodrla tudi v naše kraje in zelo radi jo čitamo. V omenjenem listu dobi mladina mnogo duševne hrane in obenem vidi, kako se godi mladini po raznih krajih. Odslej jo bomo še bolj širili, ko smo tu vsled fašistovskega terora brez svojega lista.

Naj živi zavedna mladina!

Naj živi boj proti reakciji in fašizmu!

Solkan, 10. julija 1923.

Kakšno vojno pripravljajo kapitalisti?

Berlinski list »Montag-Morgen« piše: »Zrakoplov je odločilno orožje bodoče vojne«. Njegovih vojaških sposobnosti ne moremo niti preračunati. Neoviran po zemlji in morju je moderno letalo amfibično orožje, ki bombardira vojne ladje na morju ali mesta, čete na bojnem polju ali na zbirališčih 500 milj za fronto, in napada strelske jarkove, pomožne ladje in vlake.

Italijanki polkovnik Pentinelli piše, da se bo vršila bodoča vojna le z zrakoplovi in plini in da bo v bodoči vojni zmagal oni, ki bo najneusmiljeneje moril prebivalstvo celih mest, celih pokrajin in ki bo najhitreje moril. Dalje pravi: Če bi bilo Nemcem 4. avgusta 1914 mogoče, da ne bi letali nad Pariz samo s posameznimi golobi (zrakoplovi), ki so vzbudili le radovednost Parižanov, ampak bi mesto tega poslali nad Pariz 400 zrakoplovov, vsak zrakoplov obložen z dvema tonama (= 2000 kg) tekočih plinov, bi Francija izgubila v nekaj minutah s svojim glavnim mestom svoj mozeg in srce. Vojna bi se še isti dan končala. 2 milijona mrtvih v nekaj minutah bi priranih 10 milijonov mrtvih v štiriletni vojni«.

Sovražnika smrtno zadeti v njegovih političnih in industrijskih središčih, oborožene sile, ki so zbrane na meji, na mah uničiti, to je vodilna poteza bodoče vojne, pravi dalje Pentinelli. — Vojna se bo razširila čez vso deželo, tovarne, luke, kultivirane in rodovitne pokrajine, daljnje kolonije in duše ljudi«.

O učinku teh plinov piše ameriški general Fries, vodja kemične raziskavne postaje sev. Amerike: »Bomba z levisitom (plin, ki ga je iznašel Amerikaneec Lewis) s 453 kg teže lahko zamori ozemlje, ki je desetkrat večje od Newyorka (New York šteje okrog 4 milijone ljudi). Vse ljudi na tem ozemlju bi zadeli ti plini in najmanj 10% bi jih takoj pomrlo. Pokopavanje mrtvecev bi se preprečilo. Ljudi, ki bi se poskrili po kletih, bi uničile fosfornate bombe in zgorele ter podirajoče se hiše. Samo potom radijeve aktivite bi se onemogočilo s temi plini vsako bivanje v prizadetem ozemlju na leta in desetletja«.

Vidite, to je ena hvalisana meščanska »kultura«. Tako »kulturno« vojno pripravlja svetovni kapitalizem.

Ali se bo vršila ta bodoča vojna?

To zavisi od proletariata. On je lahko z revolucionarnim in razrednim bojem proti imperializmu prepreči.

Številčna vojaška moč kapitalističnih držav.

Najvidnejši znak za globoko potrebo vseh kapitalističnih dežel po vojni in imperializmu je število armade in njena oborožitev.

Zato prinašamo tu nekaj števil, ki jih je sestavila »Zveza narodov«; ona sama priznava, da te številke niso točne in da utegnejo biti resnične številke še večje.

Ceška	147.300	Finska	121.000
Belgija	118.000	Norveška	60.000
Francija	736.261	Portugalska	40.000
Poljska	600.000	Madjarska	35.000
Japonska	250.000	Holandska	29.000
Španska	215.000	Avstrija	30.000
Romunija	200.000	Bulgarija	33.000
Grška	160.000	Letska	25.000
Sev. Amerika	190.432	Šveica	18.430
Jugoslavija	267.006	Anglija	200.000
Švedska	120.000	Estlandija	33.000
Nemčija	100.000	Litavska	13.000
Italija	300.000	Danska	16.000

Tu manjka torej več držav; tu ni všteto število policije, žandarmerije, Vranglovcev in fašistov.

Kaj je enotna fronta?

Načelno vprašanje je, kje se enotna fronta pričinja in kje preneha.

Enotna fronta delavcev je enotnost delavcev, organiziranih in neorganiziranih.

Združena sila organiziranih in neorganiziranih delavcev predstavlja misel (= idejo) enotne fronte vseh delavcev.

Klic: »V mase!« ne velja samo za en del delavcev, ampak za celokupni proletariat.

Izlet na Bled.

V nedeljo 15. t. m. se je vršil izlet trboveljske mladine na Bled. Ze v soboto so v lepem številu prišli na Jeseniče, kjer jih je na kolodvoru pozdravil s. Smolej, jeseniške sodružice so jih pa okitile. S kovinarsko godbo na čelu je šel impozanten sprevod trboveljskih in jeseniških proletarcev v Del. dom, kjer se je zvečer vršil komerz. S. Smolej je pozdravil navzoče v imenu vseh jeseniških prol. korporacij, za njim je izročil pozdrave mlad sodrug v imenu revolucionarne prol. mladine Slovenije. Na komerzu sta se odlikovala jeseniško evsko društvo in kovinarski orkester. S. Škerl iz Trbovelj je želel odobravanje za svojo krasno recitacijo. Drugi dan so se podali izletniki peš zopet z godbo na čelu proti Bledu, kjer sta se odlikovala godba in tamburaški zbor z Jesenic. Mogočno je donela prol. pesem po »orjanskem« Bledu. Jeseniški sodrugi so ves izlet sijajno pripravili, tako da ostane v vseh udeležencih neizbrisen spomin nanj. Le »Vesnaše« se je pogrešalo, ki so zopet s popolnim uspehom isto nedeljo nastopili v Kisovcu pri Zagorju in se radi tega niso mogli udeležiti izleta.

Zivela jeseniška mladina!

Ziveli jeseniški sodrugi!

»Razredni značaj kapitalistične družbe se z vso razločnostjo izraža v današnjem položaju mladine in v njenem družabnem stališču. Mladina je ločena v dva tabora, v mladino zatiranega razreda in mladino vladajočega razreda; oba imata tako malo skupnega, kakor izkorščani razred z izkoriščajočim razredom. Medtem ko zavzema mladina vladajočega razreda stališče družabne plasti, ki jo je treba vzgojiti, in vživa vse prednosti in predprave skrbnega negovanja in izobraževanja, zadeva delovno mladino mest in vasi popolnoma usoda odraslega delavstva in je predmet brezobzirnega izkoriščanja.« (Iz programa P. M. I.)

Odgovor «Zore».

»Proletarska mladina« št. 10 z dne 4. VII. t. l. je prinesla pod člankom »Mladina« v rudarskih revirjih, pozor!« poziv, da se naj S. k. »Zora« oziroma njegovo članstvo jasno izrazi glede svojega mišljenja. Dopisniku tega članka povemo predvsem, da se imenuje naš klub »Delavski športni klub »Zora«, ter ga prosimo, da naj to v svojih dopisih upošteva. Na vprašanje samo pa odgovarjamo sledeče: »D. s. k. Zora« kot športni klub sploh ne odgovarja na razne napade in vprašanja, ki se tičejo političnega prepričanja, ker »D. s. k. Zora« ni nobena politična organizacija, ampak izobraževalno društvo, oziroma klub, ter se kot tako ne vmešava v politikó. (Op. ur.: Ne vemo, zakaj to povdarjate!) Članstvo samo pa kot tako je dolžno odgovora in evo ga! Zgraditi smo hoteli športni klub še pred obstojem »Z. R. D.« in smo se prav pridno lotili predpriprav. Med tem časom se je ustanovila »Z. R. D.« Ker se je pa naše delovanje na vse načine oviralo in organizacija ni imela smisla za izobrazbo v panogah športa, smo bili primorani delati po svoje. To zopet ni ugajalo organizaciji in razni ljudje okrog vodstva so nas jeli smatrati za razdirače, ker nismo tako na stepe plesali — kot so oni, žvižgali. Tudi

prošnjo za vsoto K 5000.— za nakup dres se nam ni ugodilo, sicer smo prosili samo kot posojilo. Toda temu ne zamerimo ker se je »Z. R. D.« nahajala v mezdnem gibanju, kar smo tudi uvideli, dasiravno je bila vsota K 5000.— mala in bi se jo začasno lahko pogrešalo. Glasen vzrok, da smo se odepili leži v tem: 1. da je bila strokovna organizacija povsem malomarna, oziroma direktno nemarna za razvoj mladinskih sekcij; 2. pa, ker je vladal splošen nered in prepir, ker so hoteli izbaeniti nekaj najagilnejših članov iz kluba, kar jim pa ni uspelo. To in še marsikaj družega nas je privedlo do tega, da smo bili primorani ločiti se, sicer bi šli skupaj s pevskim odsekom v grob. Le dobra volja članstva in povsem dobra podlaga kluba na polju izobrazbe sta nas rešila gotovega — pogina. Klub kot izobraževalno društvo, se je vedno držal strogo nepolitično in delal samo na prosvetnem polju, ne pa tako kot pravi dopisnik članka v »Pr. ml.« Da je temu res tako, se lahko vidi že iz tega, da je bivši predsednik takoj, ko je stopil v politično življenje, opustil predsedstvo. To pa radi tega, da se ni moglo klubu očitati kakšne politične smeri, katere ni nikdar imel. Klub je torej v svojem vodstvu nepolitičen, kaj pa posamezniki delajo izven društvenega kroga in kakšnega političnega mišljenja so, to pa društvo popolnoma nič ne briga. Mi bi sicer ne odgovarjali na vprašanje v »P. M.«, kot svoj čas nismo na nepravilno izjavo, podano glede kluba na kongresu Z. R. D., kateri se je vršil v Trbovljah. A ker hočemo biti na jasnem, naj bo. Na tem mestu se nam tudi zdi primerno odgovoriti oziroma zanikati izjavo, podano na prej omenjenem kongresu, katero smo čitali pozneje v »Delavskih novicah«, tedanjemu glasilu Z. R. D. Pod poročilom glede gibanja mladinskih odsekov smo čitali sledeče: Ustanovil se je tudi nogometni športni klub, ki se je pa pozneje odklopil in postal samostojen, ker mu »Z. R. D.« ni mogla dati posojila v znesku K 5000.—, ker se je nahajala ravno v mezdnem gibanju. Vprašamo, zakaj se ni na kongresu izjavilo to, ker je takratni predsednik na zadnjem sestanku, ki se je vršil med D. S. k. Z. in Z. R. D. v imenu kluba izjavil, to je, da se klub radi malomarnosti vodstva, strokovne organizacije postavi na lastno stališče. Zakaj je bila torej ta laž podana na kongresu, zakaj niso takratne vodilne osebe govorile to, kar smo mi izjavili? Ta laž je bila tudi vzrok, da se nismo več udeleževali aktivnega dela omladine okrog Z. R. D. Toliko v pojasnilo javnosti in dopisniku članka — kako je nastal razdor. Kar pa se tiče radikalne stranke, izjavljamo sledeče, pa ne mislite, da radi bojzani pred geslom, podanim v dopisu: »Omladinci, stojte čvrsto na straži!«

Po naših hrbtih ne bo nihče plezal do vpliva (so prestrmi) in ga raztezoval na naš račun, posebno ne političnega. Zapomnite si to Vi in drugi, nam so politični agenti niče, pa naj bodo črni, beli ali pa rudeči. Kajti mi vidimo v politik isto drugo stvar kot pa v izobrazbi in nam ne gre v glavo kako pride naenkrat na kulturno društvo — politično vprašanje? Če vi gojite ali kdo drugi mesto izobrazbe v izobraževalnih društvih politiko, potem ni treba misliti, da delamo vsi tako. Dopisnik članka tudi nekaj indirektno sika o plačanih agentih, ki se baje skrivajo pri športnem klubu. Na dan z njimi. Mi jih ne vidimo, z imenom na dan in s svojim podpisom spodaj. Če ni pisek kukavica, da se pogovorimo in nesoglasja bo kmalu konec.

Opomba uredn.: Tu prinašamo odgovor »Zorec« skrajšano. Skrajšano zato, ker v drugem delu je odgovor naravnost huj-skajoč, izzivajoč ter se agitira za »Zoro«. Za »Zoro« pa v »Prolet. Mladini« toliko časa ne bomo agitirali, dokler se stvar ne razčisti. Dodali bi že danes svoje mišljenje o tem odgo-

voru, ali besedo prepuščamo prizadetim. Naprošamo jih le to, da v kratkih besedah povedo to, kar hočejo. V drugem delu svojega odgovora napada »Zora« tudi uredništvo »Prolet. Ml.«, zakaj je objavila dopis proti »Zori«. V interesu stvari je, da se vse take dopise priobči. In kot vidite, prinašamo danes tudi vaš dopis.

*Proletarska deca v Trbovljah je zelo marljiva, delavna in zavedna. Le tako naprej!
Otroci vseh narodov so ena družina.*

Tiskovni sklad.

Za tiskovni sklad »Promle« se je nabralo v Zagorju 146 Din in 150 Din. Ob izletu na Klek so trboveljski sodrugi nabrali 102.75 Din. Nadalje so nabrali v Trbovljah 84 Din. Darovali so: Kajzer Peter 6 Din, A. Šuntajs 10 Din, Neimenovani 2 Din, Peterkovič Fr. 5 Din, Usar P. 4 Din. Drugega še nismo prejeli, Sodrugi, nabirajte za tiskovni sklad!

Fond za žrtve reakcije. Ob razvitju prapora »Vesne« v Zagorju so zbrali sodrugi 215 Din. Hvala! Izpuščenim sodrugom pa se je darovalo 700 Din.

Storite svojo dolžnost!

Kaj je vaša dolžnost?

Da nabirate nove naročnike in prostovoljne prispevke za vaš list

»PROLETARSKA MLADINA«.

Ko so fašisti ustavili v Trstu za 14 dni dnevnik »Lavoratore« so delavci nabrali za njegov tiskovni sklad nad 72 000 ltr! ali okrog 280.000 Din! To je odgovor na reakcijo!

Sodrugi širom Slovenije, pokažite tudi vi svojo razredno zavest in bojevnost s tem, da čim več nabereate za tiskovni sklad »Prolet. mladine«!

Na vsakem sestanku, zborovanju, shodu, na vsaki prireditvi in veselici nabirajte prostovoljne prispevke za Vaš list! Nobene take prilike ne smete več zamuditi, da ne bi zbrali nekaj za svoj list!

Če ni slučajno pri roki nabiralne pole, pa klobuk v roko in na delo!

Pozivamo tudi odrastle sodruge, da podpirajo list mlade proletarske generacije!

Vsi kolporterji in naročniki se pozivajo, da redno odplačujejo. Kolporterji naj po možnosti obračunajo takoj vsako številko, t. j. dvakrat mesečno!